

Vesilaitosyhdistyksen lausunto Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä

Työ- ja elinkeinoministeriö, Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13261/2020

Biotalous on merkittävä ja laaja sektori, johon vesihuolto osaltaan kuuluu.

Biotalousstrategian strategiset painopisteet, korkeampaa arvonlisää biotaloudesta, vahva osaamis- ja teknologiaperusta, kilpailukykyinen toimintaympäristö ja bioressurssien ja muiden ekosysteemien käytettävyys ja kestävyys, ovat kannatettavia.

Biotalousstrategiassa todetaan, että relevanteissa rinnakkaisstrategioissa linjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä ei ole tuotu erikseen biotalousstrategiaan, mutta ne on huomioitu rajapintoina strategiaa laadittaessa ja otettu huomioon annettuina lähtökohtina. Muita strategioita on kuvattu tekstissä sekä kuvassa kaksi. Rajaus on ymmärrettävä, mutta kokonaisuus hahmottuu tästä syystä melko rikkonaisena. Vesihuoltoon liittyvinä ohjelmina mainitaan kuvassa kaksi mm. Vesiosaamisen vienti- hanke, RAKI ravinteiden kierrättämisen – ohjelma ja Veden vuoro. Sen sijaan vesihuoltosektorin kannalta oleellisia kansallista vesihuoltouudistusta tai valtakunnallista jätesuunnitelmaa ei ole mainittu.

Biotalousstrategian neljän painopisteen alle jakautuvat toimenpiteet ovat pääosin kannatettavia. Biotalousstrategian ollessa sangen kattava jää kuitenkin epäselväksi, mitä toimenpiteet konkreettisesti tarkoittavat ja onko niiden ajateltu kohdistuvan kaikille biotalouden sektoreille vai vain osalle niistä. Toteammekin, että esitetyt toimenpiteet ovat suurelta osin relevantteja ja tarpeellisia myös vesihuollon näkökulmasta, joten niiden toteuttamiseen on syytä sisällyttää myös vesihuolto ja vesiliiketoiminta.

Strategiassa on painopisteiden alla esitettyjen toimenpiteiden lisäksi sektorikohtaisia toimenpiteitä. Sivulla 42, kappaleessa ”Vesi ja vesibiomassa” on käsitelty erityisesti vesihuoltosektorille ehdotettuja toimenpiteitä:

”Turvataan laadukas ja toimiva vesihuolto sekä hyödynnetään siihen liittyvää vienti- ja kasvupotentiaalia julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä

• Kehitetään vesialan kokeilu- ja pilotointiympäristöjä, referenssi- ja pilottihankkeita sekä teollisia symbiooseja uusien innovaatioiden ja teknologioiden testaamiseksi ja hyödyntämiseksi, esim. yhdyskuntajätevesien sisältämien energia- ja materiaaliressurssien talteenotto ja hyödyntäminen, uusiveden tuotanto, haitta-aineiden poistaminen sekä lietteiden kestävä hyödyntäminen.

• Edistetään teknologisten innovaatioiden sekä uusien menetelmien ja liiketoimintamallien jalkauttamista vesi-infrastruktuurin saneeraukseen ja modernisointiin. Hyödynnetään julkisia vesisektorin investointeja referensseinä vientiliiketoiminnan kehittämisessä.”

Ehdotetut toimenpiteet ovat pääpiirteissään kannatettavia. Näkemysmme mukaan vesihuoltolaitoksilla voisi kuitenkin olla nykyistä merkittävämpi rooli vesiliiketoiminnan kasvattamisessa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kasvuportfolio 2.0:n johtopäätöksissä Suomen kansainvälisen menestyksen potentiaalisimpien toimialojen joukkoon kuuluivat mm. puhtaan veden tuotanto sekä jätevesien puhdistus ja hyödyntäminen. Alan yritysten liiketoiminnan ja viennin kasvupotentiaali tunnistettiin hyvin, mutta vesihuoltolaitosten rooli ko. toiminnan peruspilarina jäi vähemmälle huomiolle. Maamme vesihuollon kansainvälistymisen ja vientiliiketoiminnan kasvun edistäminen edellyttää myös merkittävää valtion tukea ja rahoitusta, mikä ei riittävän selkeästi näy

biotalousstrategiassa. Alan yritysten liiketoiminnan edistämisen ohella on tärkeätä vahvistaa myös vesihuoltolaitosten kansainvälistymistä.

Biohajoavissa jätteissä on suuri kierrätyspotentiaali ja ne ovat ravinteiden kierrätyksen kannalta olennaisia. Lietteiden kestävä hyödyntäminen on mainittu toimenpiteessä sivulla 42, mutta muuten strategiassa ja toimenpiteissä tämä näkökulma jää melko vähälle huomiolle.

Yksittäisenä huomiona pyydämme tarkistamaan kappaleessa 3.4 tulisiko bioresurssin määritelmän kattaa biojätteet vai biohajoavat jätteet.